

FESTIVAL VAN VLAANDEREN, muziekfestival dat jaarlijks plaatsvindt in talrijke Vlaamse steden.

Het Festival ontstond uit het Internationaal Muziekfestival van Gent, dat in 1958 als randmanifestatie van de Brusselse **Wereldtentoonstelling** werd georganiseerd en het jaar nadien werd voortgezet als Festival van Vlaanderen. Pionier was **Jan Briers**, die het Festival jarenlang leidde. In 1960 werd het Festival een overkoepeling van diverse lokale, autonome afdelingen: naast het Festival van Vlaanderen-Gent waren er ook het Internationale Theaterfestival van Antwerpen, de Tongerse Basilicaconcerten en de Brugse Biënnale van Vlaamse Primitieven. Deze gedecentraliseerde structuur werd uitgediept door de opname van nieuwe festivalafdelingen: de Brugse Biënnale bleek als opzet te hoog gegrepen en werd vervangen door een muziekfestival dat zich vanaf 1964 toespitste op de Oude Muziek. Tegelijkertijd werd de koepel uitgebreid met het Internationaal Koorfestival van Kort-

rijk (1963), kort daarop gevolgd door het Festival van Mechelen (1969). Met de eerste editie van het Festival van Vlaanderen Brussel-Leuven in 1968, tevens het jaar van de splitsing van de Leuvense Universiteit (onderwijs), werd de kroon gezet op het Vlaamse ontvoogdingsstreven van het Festival. Aan het eind van de jaren 1960 was de structuur met haar zeven autonome festivalafdelingen (Brugge, Kortrijk, Gent, Antwerpen, Mechelen, Tongeren en Brussel-Leuven) voltooid. Pas in de jaren 1990 zou hierin verandering komen. Gestimuleerd door de samenwerking binnen het kader van de Euregio's ontstond in Nederland het Festival van Zeeuws-Vlaanderen, dat geen lid werd van de Festivalkoepel maar er toch nauw mee samenwerkte. Door de splitsing van de provincie Brabant werd in 1995 de afdeling Brussel-Leuven opgesplitst in het Festival van Vlaanderen-Brussel en het Festival van Vlaanderen-Vlaams Brabant (inclusief het dansfestival Klapstuk).

Doordat het Festival ontstond als reactie op het door Franstaligen gedomineerde cultuurleven, diende het in de aanvangsjaren op zoek te gaan naar geschikte zalen, waar het zelf de concrete organisatie kon controleren. Zo werden oude histori-

Het Festival van Vlaanderen bracht het Vlaamse concertleven tot ontwikkeling en promoveerde de Vlaamse cultuur bij de overheid en bedrijven. Dankzij een goed management groeide het festival uit tot een van de grootste muziekfeesten van Europa. (ADV N)

sche zalen in gebruik genomen, wat imagoversterkend werkte en bijdroeg tot de herwaardering van het culturele patrimonium. Medio jaren 1960 zocht het Festival niet alleen nieuwe concertzalen binnen de stadsmuren van de steden waar de afdelingen gevestigd waren, maar herontdekte het ook talloze kerken, abdijen, musea in heel het Vlaamse land. Deze geografische spreiding kaderde in de strijd voor de democratisering van de cultuur en zorgde voor de omnipresentie van het Festival.

Inhoudelijk evolueerde het Festival van een 'kunstenfestival', dat zowel muziek als dans, toneel en tentoonstellingen aanbood, naar een muziekfestival waarin de diverse afdelingen een eigen profiel nastreefden: Brugge speelde een pioniersrol inzake Oude Muziek en werd hierin toonaangevend; Kortrijk evolueerde van een koorfestival naar een breed toegankelijke, eerder populaire programmering; Brussel zocht zijn heil in prestigieuze concerten, Leuven in artistieke spitsvondigheid; Mechelen werd het Vlaamse podium en in Limburg viel het accent op musici uit de regio Maastricht-Keulen-Luik. Het Antwerpse Internationale Theaterfestival, dat vanaf 1970 tevens klassieke muziek en dans (en vanaf 1973 via Jazz Middelheim ook jazzmuziek) bracht, werd in 1976 omgevormd tot een muziekfestival dat evolueerde naar een thematische programmering, met recent een sterk uitgebouwd luik polyfonie; Gent ten slotte brengt een brede waaier muzikale activiteiten en sedert kort opnieuw een multiculturele Festivalhappening (inder tijd ontstaan als geesteskind van de contestatiebewegingen van de jaren 1960).

De grootste verdienste van het Festival ligt ongetwijfeld in het feit dat het in Vlaanderen het concertleven tot bloei bracht en als een van de eerste aan Vlaamse musici de kans bood zich te meten met internationaal erkende talenten. Daarnaast diende het met zijn moderne organisatieprincipes diverse organisatoren tot voorbeeld en versterkte het de culturele gevoeligheden bij de overheid en de bedrijven. De jongste jaren kwamen er, naast de samenwerking met talrijke Vlaamse partners, ook coproducties tot stand met organisatoren uit het Brusselse en Waalse Gewest (zoals De Munt, de Filharmonische Vereniging van Brussel, Europalia en het Festival de Wallonie). Thans biedt het Festival jaarlijks meer dan 300 kwalitatief hoogstaande manifestaties, waardoor het een van de grootste Europese muziekfestivals is.

LITERATUUR: H. de Witte, *20 jaar Internationale Muziekdagen. Het Festival van Vlaanderen te Brugge, 1963-1983*, RUG, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1988; – K. van Caekenberghe, *Dertig jaar Festival van Vlaanderen. Een cultuur-historisch en sociaal-economisch onderzoek (1958/60-1990)*, KUL, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1990; – id., 'Het Festival van Vlaanderen. Een rijk verleden... en de toekomst?', in *Ons Erfdeel*, jg. 37, nr. 3 (mei-juni 1994), p. 411-418.

KOEN VAN CAEKENBERGHE